Archetype

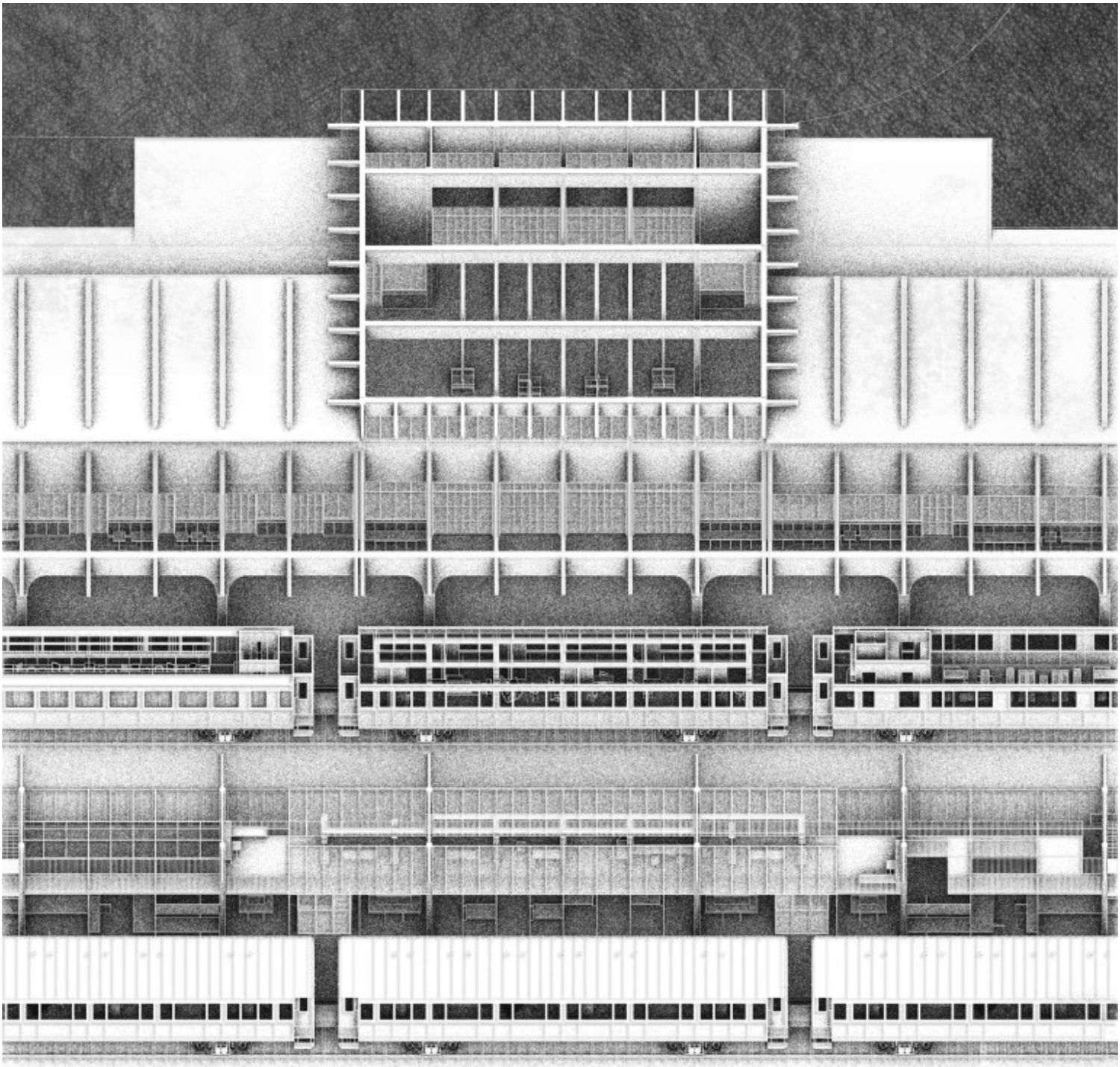

In-between: Το σιδηροδρομικό ταξίδι ως μέσο χωρικής αφήγησης

Αμαλία Μιχαλιού - 20/07/2026

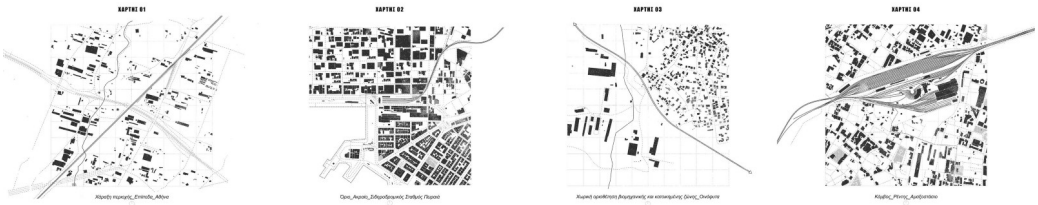
Διπλωματική Εργασία

Φοιτήτρια: Μιχαλιού Αμαλία
Επιβλέπων καθηγητής: Μπούρας Κωνσταντίνος
Σχέδια αποτύπωσης: Ιστορικό αρχείο ΟΣΕ
Σχολή: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής | Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού | Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής
Ακαδημαϊκό εξάμηνο: Σεπτέμβριος 2025

Η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά τον σιδηρόδρομο ως σύνθετο πεδίο τοπικότητας, χρονικότητας και χωρικής αφήγησης, εξετάζοντας παράλληλα τη λειτουργία του ως μεταβατικού και οριακού χώρου. Προβάλλεται η ταυτόχρονη λειτουργία του σιδηροδρόμου τόσο ως συνδετικό μέσο μεταξύ προορισμών όσο και ως αυτόνομη χωρική εμπειρία.

Η θεωρητική προσέγγιση ενισχύεται από τις θεωρίες των μη-τόπων του Marc Augé, σύμφωνα με τις οποίες ο σιδηρόδρομος συνιστά χώρο ανωνυμίας και μετάβασης, με απουσία συλλογικής μνήμης, ταυτότητας και ιστορικότητας. Η εμπειρία του υποκειμένου καθορίζεται από την κίνηση, την αναμονή και την απρόσωπη συνύπαρξη.

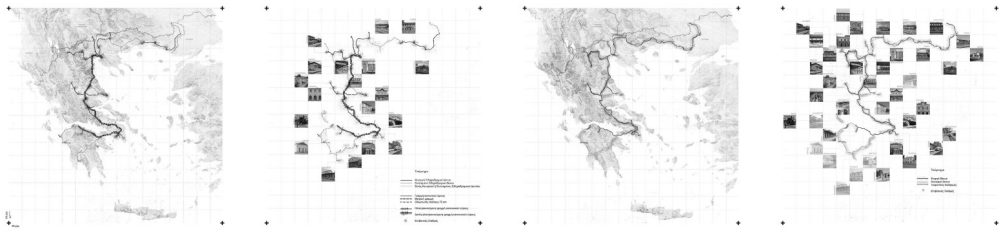

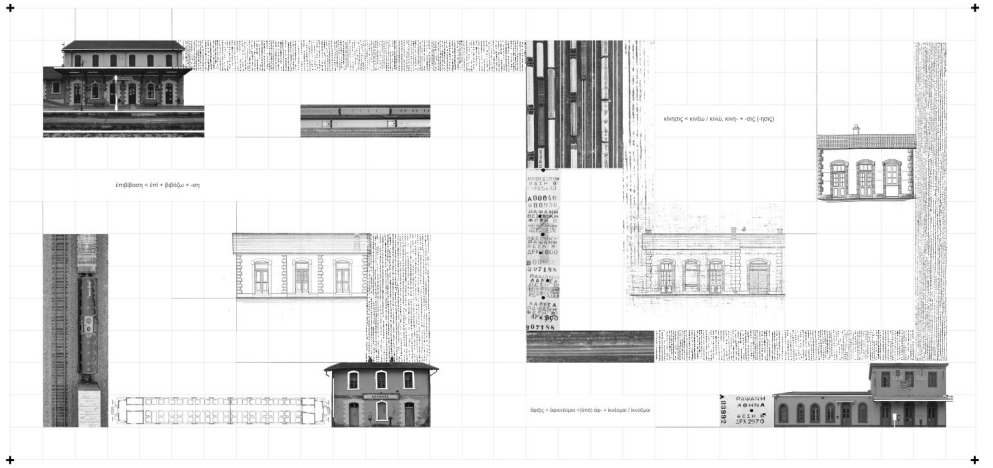
Χάρτης σιγκοχής_ Επίπεδο_Αθήνα

Όρια_Άκρατο_Σιδηροδρομικός Σταθμός Πειραιά

Χωρική ομοιότητα βιομηχανικής και κατοικημένης ζώνης_Ουκρανία

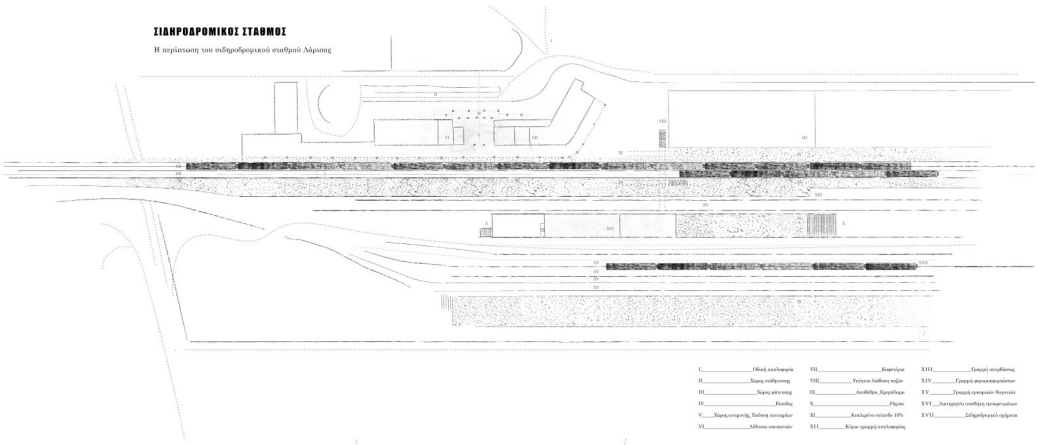
Κτιμάτιο_Ρίπντς_Αμπέντσεο

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

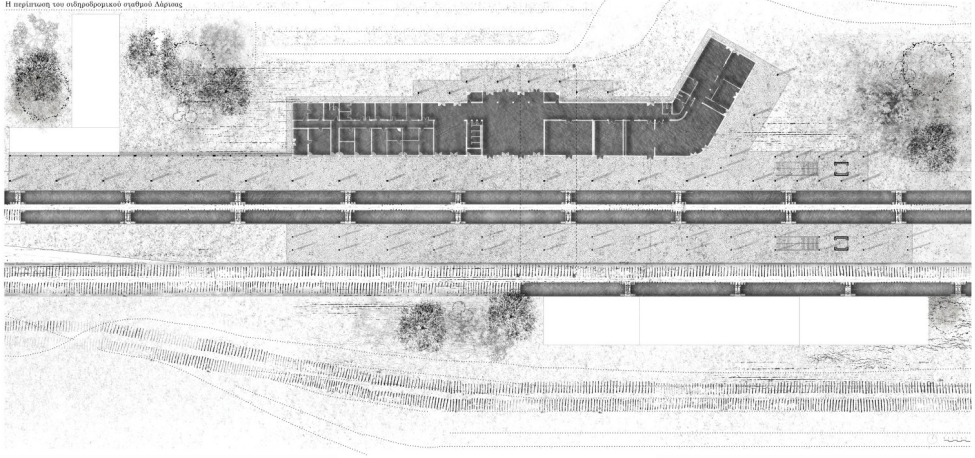
Η περίπτωση του σιδηροδρομικού σταθμού Λάρισας

I_____Οδική κυκλοφορία
II_____Χώρος στάθμευσης
III_____Χώρος φύτευσης
IV_____Είσοδος
V_____Χώρος αναμονής, Στέγαση επιτιμήσεων
VI_____Αίθουσα αναμονών
VII_____Κυκλοφορία
VIII_____Υπόγεια διάβαση πεζών
IX_____Αποθήκη_Εμπορεύματα
X_____Ράμπα
XI_____Κυκλοφορία-επίπεδο 1Ρ%
XII_____Κύρια τροχιά κυκλοφορίας
XIII_____Τροχιά στοιβάδους
XIV_____Τροχιά φορτοεκφορτώσεων
XV_____Τροχιά εμπορικών βαγονιών
XVI__Διατάραξη εισόδου προφυλακίων
XVII_____Σιδηρόδρομικό εφόδιασ

ΚΑΤΟΨΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

Η περίπτωση του σιδηροδρομικού σταθμού Λάρισας

ΟΨΕΙΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

Η περίπτωση του σιδηροδρομικού σταθμού Λάρισας

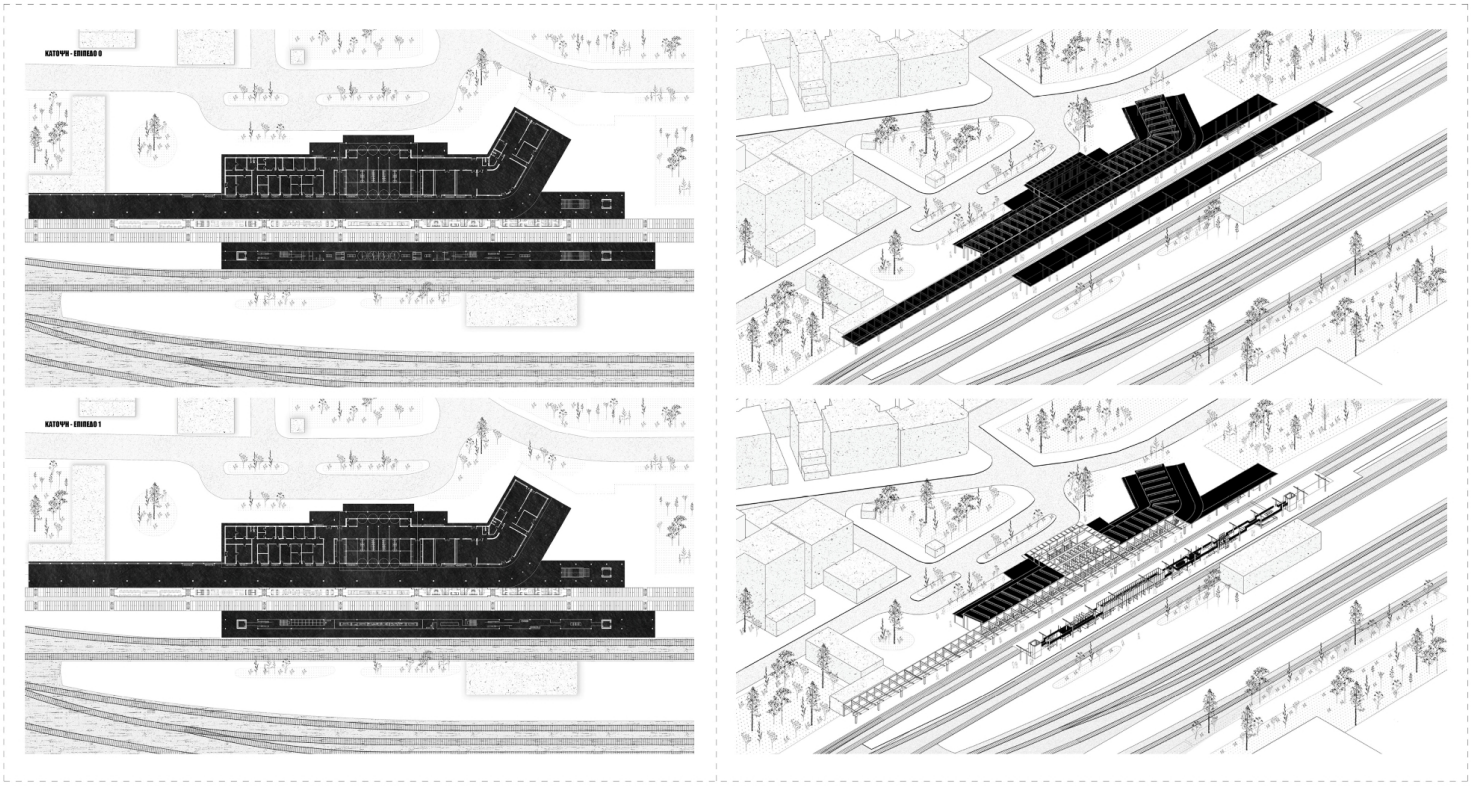

ΟΨΗ ΠΡΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

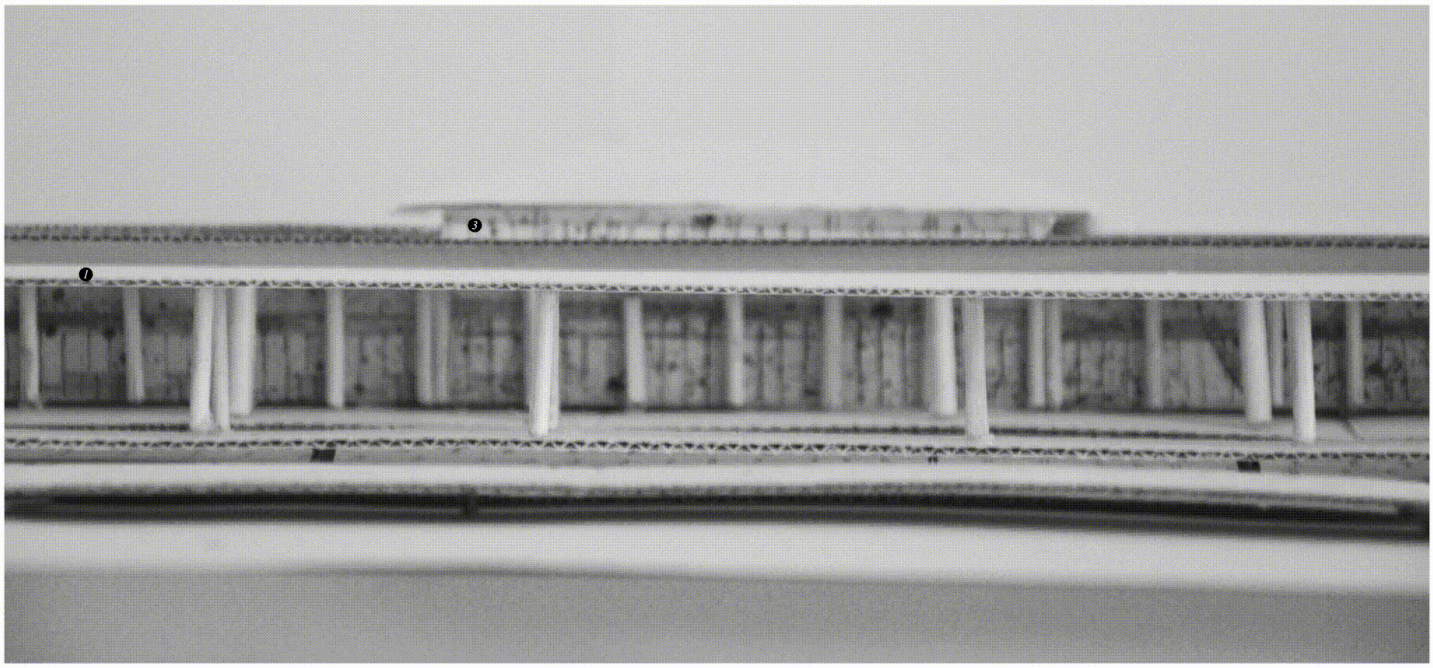

ΟΨΗ ΕΝΣΑΜΕΣΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΑΣ ΚΑΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ | ΠΕΡΑΣΜΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ

Το ερευνητικό και σχεδιαστικό μέρος της εργασίας αφορά τον σχεδιασμό ενός επιβατικού σιδηροδρομικού οχήματος, βασισμένου στις αρχές του ελάχιστου χώρου, καθώς και την αναδιαμόρφωση επιμέρους τμημάτων του σταθμού με έμφαση στη λειτουργικότητα και τη μεταβλητότητα. Αμφισβητώντας τις έννοιες του αμετάβλητου και στατικού χώρου, τα κεντρικά στοιχεία του σχεδιασμού εστιάζουν στην ευελιξία και την προσαρμοστικότητα.

Η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά τον τρόπο με τον οποίο ο σιδηρόδρομος παραμένει ένα ισχυρό αφηγηματικό εργαλείο, διαμορφώνοντας τη σχέση μεταξύ κίνησης, ταυτότητας και αφήγησης, αμφισβητώντας τις έννοιες των σταθερών χωρικών ορισμών.

❶ **Ενδιάμεση αποβάθρα**_σημείο προσωρινής ακινησίας
❷ **Σιδηροδρομικό οχήμα**_ στοιχείο κινητικότητας
❸ **Επιβατικός σταθμός**_ σημείο προσωρινής ακινησίας

Ο σιδηρόδρομος αναδύεται ως τόπος μετέωρος, ενδιάμεσος, εκεί όπου η παύση και η κίνηση συνυπάρχουν, ένα πεδίο όπου το βλέμμα περιπλανάται, ο χρόνος διαστέλλεται και ο χώρος μετασχηματίζεται σε αφήγηση.

Η αρχιτεκτονική, απαλλαγμένη από τη στατικότητα του μόνιμου, λειτουργεί ως σκηνικό σε διαρκή μετάβαση, αποτυπώνοντας την εμπειρία του ταξιδιού σε στιγμιότυπα.

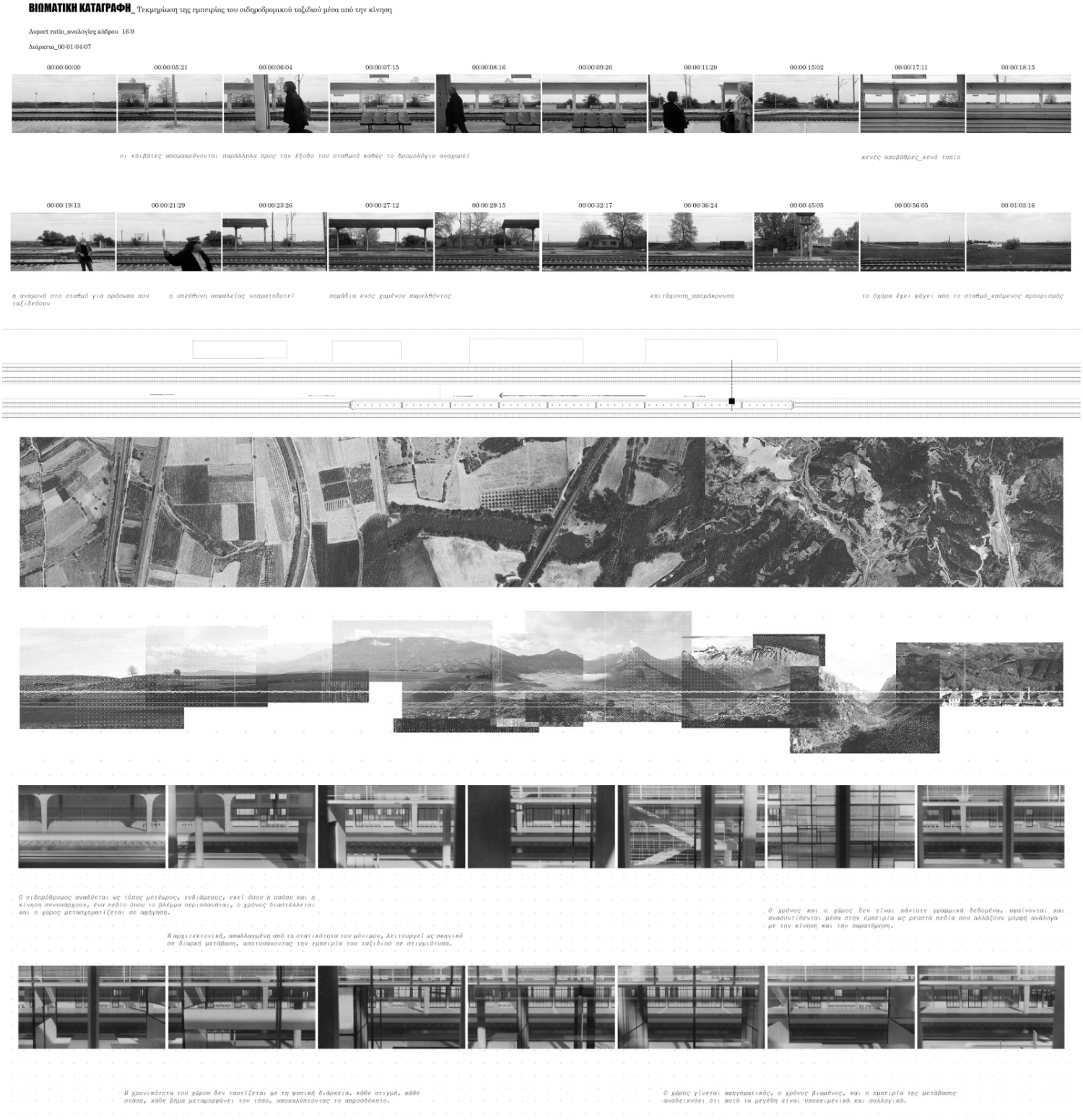
Ο χρόνος και ο χώρος δεν είναι πάντοτε γραμμικά δεδομένα, υφαίνονται και ανασυντίθενται μέσα στην εμπειρία ως ρευστά πεδία που αλλάζουν μορφή ανάλογα με την κίνηση και την παρατήρηση.

Η χρονικότητα του χώρου δεν ταυτίζεται με τη φυσική διάρκεια, κάθε στιγμή, κάθε στάση, κάθε βήμα μεταμορφώνει τον τόπο, αποκαλύπτοντας το απροσδόκητο.

Ο χώρος γίνεται αφηγηματικός, ο χρόνος βιωμένος, και η εμπειρία της μετάβασης αναδεικνύει ότι αυτά τα μεγέθη είναι υποκειμενικά και συλλογικά.

Συνθετική ιδέα

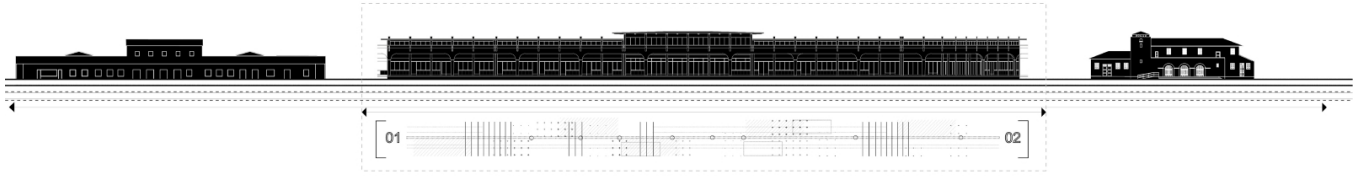
Η κεντρική συνθετική ιδέα της παρούσας εργασίας εστιάζει στη χωροποίηση των εννοιών του χρόνου, του βλέμματος, της κίνησης και του περάσματος, μέσω της μετατροπής του σιδηροδρόμου σε αφηγηματικό πεδίο. Με εργαλείο τις κινηματογραφικές τεχνικές, ο σταθμός προσεγγίζεται ως ενδιάμεσος, μεταβατικός και οριακός χώρος, ‘‘μη-τόπος’’ κατά τον Marc Augé, όπου η εμπειρία συγκροτείται από την εναλλαγή κίνησης και στάσης.

Ο σχεδιασμός επιδιώκει τη σύνθεση των χωρικών εμπειριών, κατευθύνοντας βλέμματα και κινήσεις ώστε ο χώρος να λειτουργεί ως μετασχηματιζόμενο σκηνικό διαδρομών και χωρικών αφηγήσεων.

ΜΕΛΕΤΗ ΚΙΝΗΣΕΩΝ

Απεικόνιση της χωρικής συνδεσιμότητας του σιδηροδομικού δικτύου

Σιδηροδρομικός σταθμός αφετηρίας
Σταθμός Λαρίσης_Αθήνα

+

Α

Ενδιάμεσος σιδηροδρομικός σταθμός
Σταθμός Λάρισας_Λάρισα

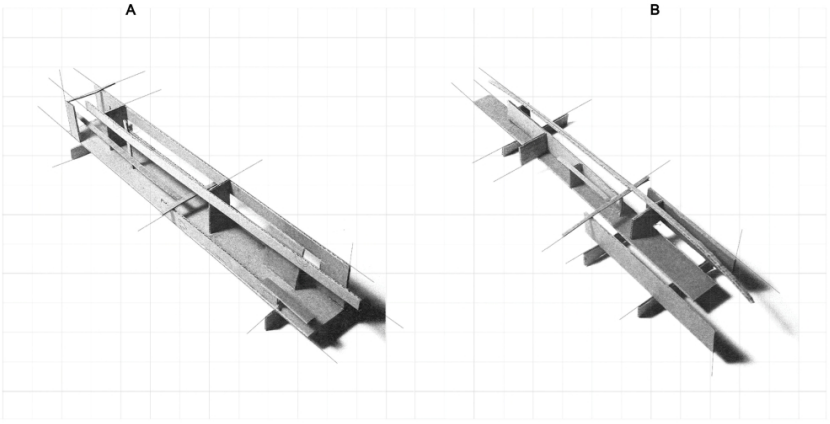
+

Β

Σιδηροδρομικός σταθμός άφιξης

+

Γ

ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ: ήχοι, δονήσεις, ρυθμοί και ροές αναχηματίζουν την αντίληψη του χώρου

Ο χώρος δεν είναι στατικός αλλά ρέων και μεταβατικός,

συγκροτείται κάθε φορά από τις αλληλεπιδράσεις επιθυμιών, αντικειμένων και αισθήσεων.

[NON - PLACES]

Marc Augé

| ΤΑΞΙΔΙ ΩΣ ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ |

| **ΑΝΩΝΥΜΙΑ** | ΜΕΤΑΦΟΡΑ | Α - Β |

| **ΝΕΚΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ** | ελεύθερος ενδιάμεσος μοναχικός

ΔΙΕΛΕΥΣΗ

[ΜΗ - ΤΟΠΟΣ]

απουσία τοπικότητας, ιστορικότητας

[ΕΙΣΟΔΟΣ] ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

[αναμονή]

| ΤΑΞΙΔΙ ΩΣ ΧΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ |

προσωρινή απάλειψη ταυτότητας και προσανατολισμού

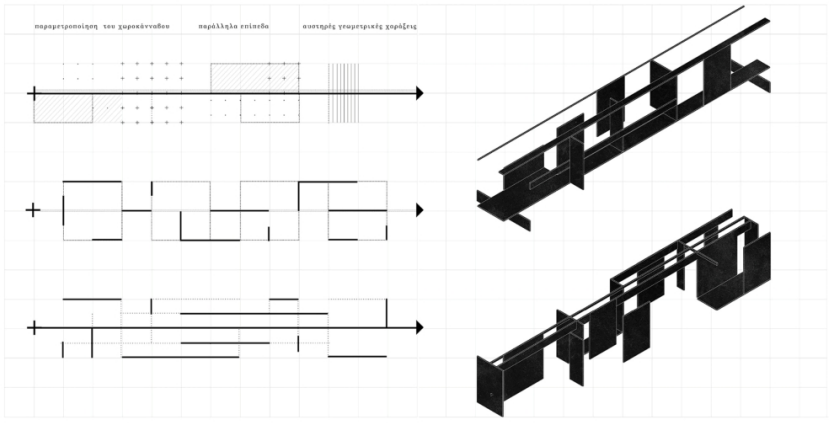
| **ΧΩΡΙΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ** | μάζα αγνώστων, προσωρινών συνταξιδιωτών

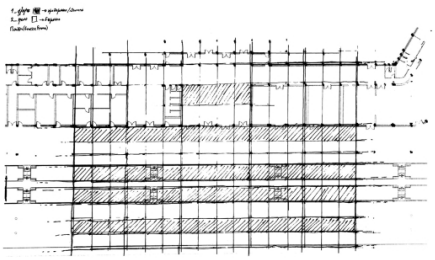
[προσωρινότητα]

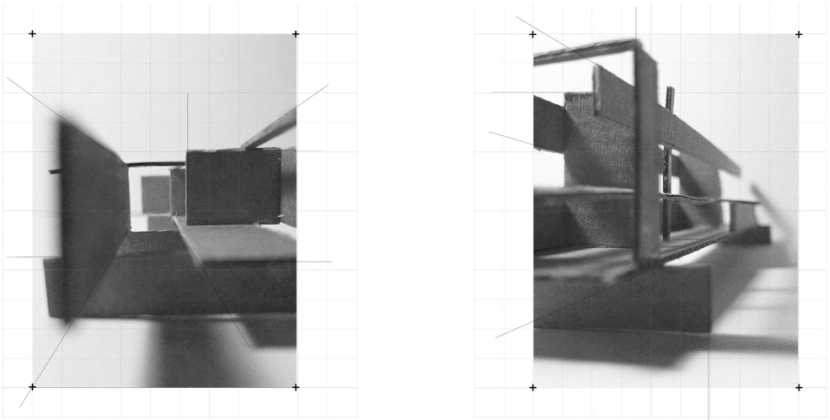
απουσία συλλογικής ταυτότητας και ΜΝΗΜΗΣ

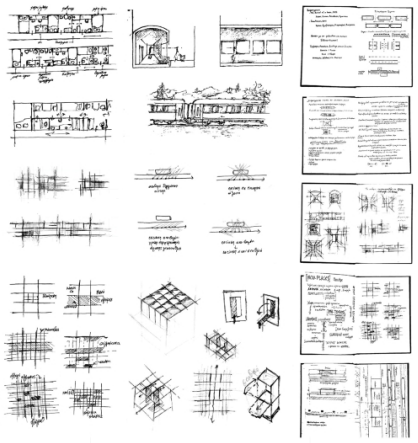
| ΠΡΟΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ | ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ |

| **ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ** | ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ | **ΑΝΑΜΟΝΗ** | **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΘΕΑΤΡΟΤΗΤΑ** |

THE GRAND BUDAPEST HOTEL_ Wes Anderson__2014

Aspect ratio_αναλογίες κάδρου 1.37:1

Απόκομμα_00:18:51_00:19:15

Κορέ_ Μεμονωμένη εικόνα πάνω στο φίλμ ή αντίστοιχο στο ψηφιακό μέσο. Η ψευδαίσθηση της κίνησης στον κινηματογράφο επιτυγχάνεται με την προβολή μιας ακολουθίας στιγμιοτύπων.

στιγμιότυπ(ον) + -ο < στιγμ(αίος) + -ό- + τύπο(ς)

Establishing shot_Πλάνο εδραίωσης_

Γενικό πλάνο για την εισαγωγή της σκηνής, αποτυπώνεται ο σκηνικός χώρος της δράσης. Το σιδηροδρομικό όχημα κινείται, ενώ ο φακός παραμένει σταθερός.

Extreme long shot_Μακρινή λήψη_

High angle shot_

Η γωνία της κάμερας αλλάζει, με οπτική προς ένα χαμηλότερο σημείο με αποτέλεσμα την αλλαγή προοπτικής. Το σιδηροδρομικό όχημα κινείται, ενώ ο φακός παραμένει σταθερός.

Medium shot_

Στο πλάνο απεικονίζεται κρότηση η σχέση μεταξύ προσώπων και περιβάλλοντος χώρου δράσης. Εδραιώνεται η έναρξη διαλόγου στην αφήγηση.

Planimetric Composition_
Επιπεδομετρική σύνθεση_

Η γωνία της κάμερας είναι κάθετη στα στοιχεία της σκηνής, δίνεται έτσι η ψευδαίσθηση ενός δισδιάστατου χώρου.

Compass Point Editing_

Η γωνία της κάμερας περιστρέφεται κατά 90 μοίρες προς τα πρόσωπα που αφηγείται διατηρώντας την καθετότητα της σύνθεσης.

Tableau shot_POV shot_

Τα εικονιζόμενα στοιχεία βρίσκονται σε γωνία 180 μοιρών σε σχέση με την κάμερα, αποδίδεται έτσι συμμετρία, αίσθηση της ακινησίας και στατικότητας.

Reverse Angle shot_POV shot_

Εναλλάσεται το πλάνο στο πρόσωπο που αφηγείται, προσδίδοντας διαφορετικές προοπτικές από την ίδια σκηνή.

Symmetrical Framing_Centred Framing_

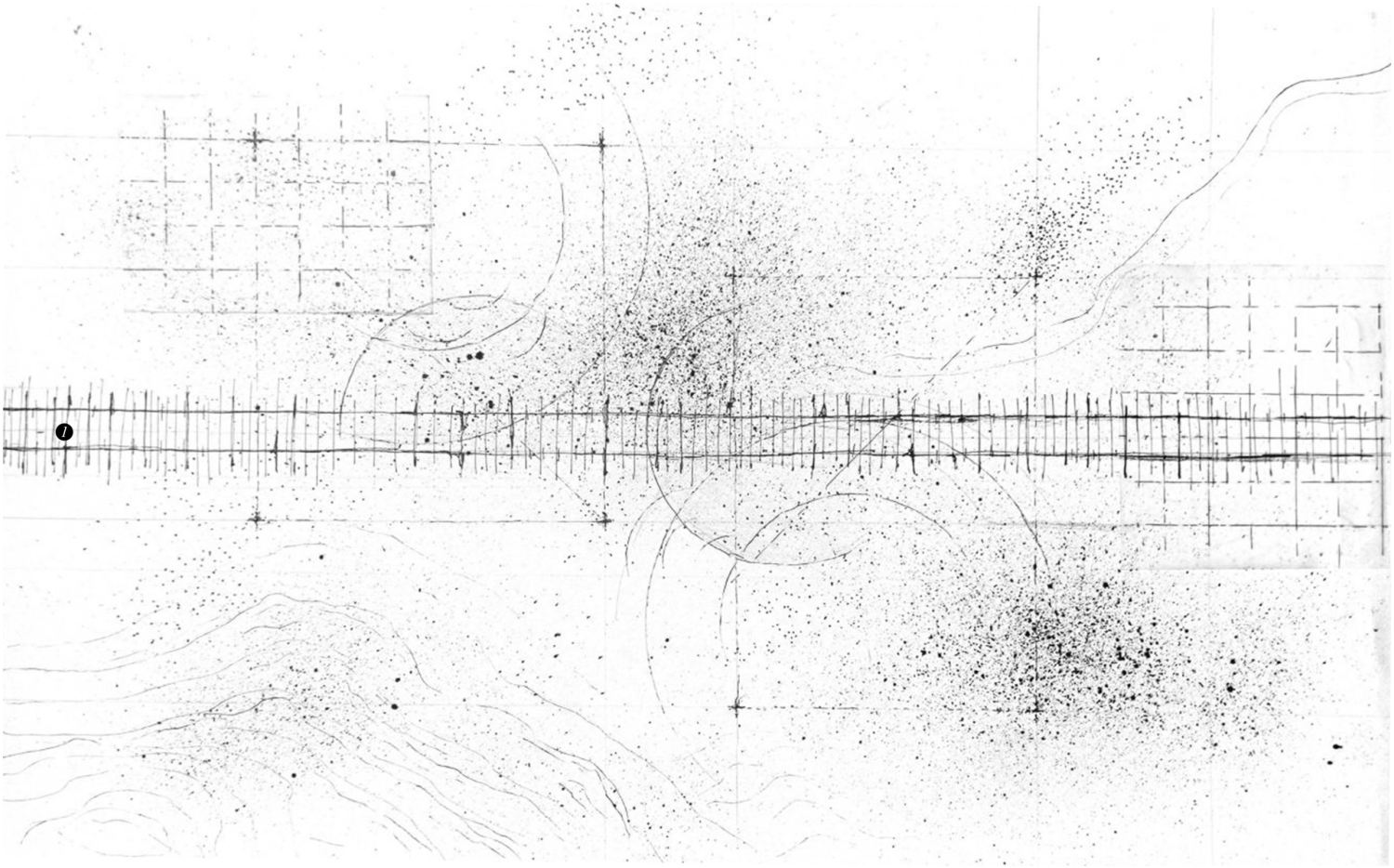

Bridging shot_

Πλάνο που χρησιμοποιείται για γεφύρωση, αφηγηματική συνέχεια.

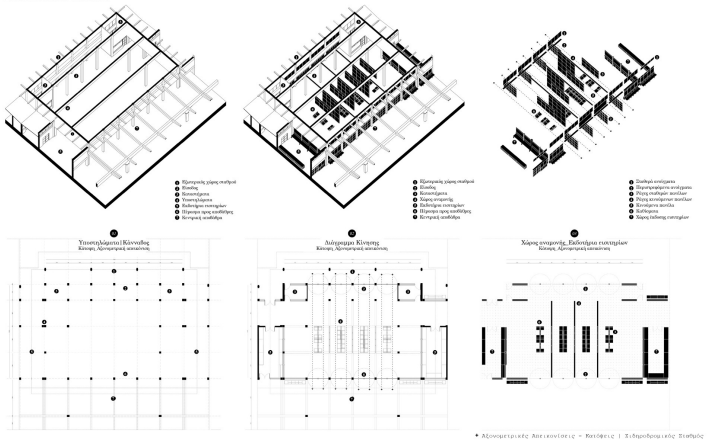

■ Κινηματογραφικός φακός ■ Απεικονιζόμενο στοιχείο

Σιδηροδρομικές γραμμές_η ροή του δικτύου

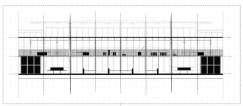
· ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ·

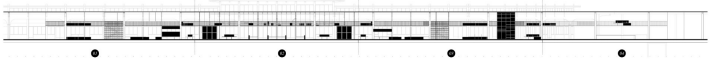
✦ Αξονομετρικές Απεικονίσεις - Κατόψεις | Σιδηροδρομικός Σταθμός

· ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΠΟΒΑΘΡΑ ·

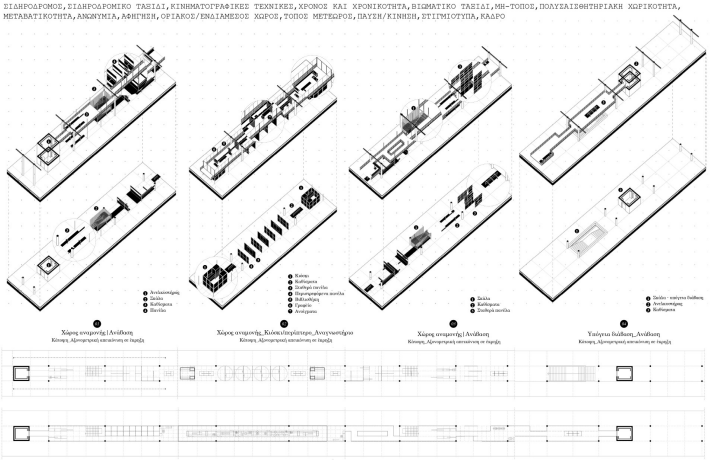
ακινησία|κίνηση
χρόνος|χώρος
ιδιωτικό|δημόσιο

✦ Η επιλογή της ενδιάμεσης αποβάθρας ως πεδίο του σχεδιασμού, προκύπτει από τον διττό ρόλο της ως κατεξοχήν μεταβατικού και οριακού χώρου. Αποτελεί σημείο σύγκλισης ροής και βλέμματος, όπου συμπυκνώνεται η εμπειρία του περάσματος από τη στατικότητα του σταθμού στη δυναμική και την κίνηση του ταξιδιού.

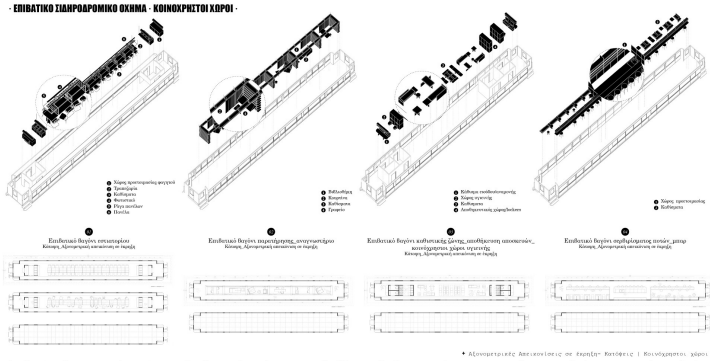

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ,ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ,ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ,ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ,ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ,ΜΗ-ΤΟΠΟΣ,ΠΟΛΥΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗ ΧΩΡΙΚΟΤΗΤΑ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ,ΑΝΩΝΥΜΙΑ,ΑΦΗΓΗΣΗ,ΟΡΙΑΚΟΣ/ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΧΩΡΟΣ,ΤΟΠΟΣ ΜΕΤΕΩΡΟΣ,ΠΑΥΣΗ/ΚΙΝΗΣΗ,ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ,ΚΑΔΡΟ

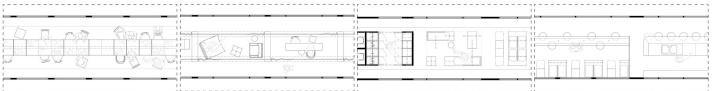
✦ Αξονομετρικές Απεικονίσεις - Κατόψεις | Ενδιάμεση Αποβάθρα

· ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΟΧΗΜΑ - ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ·

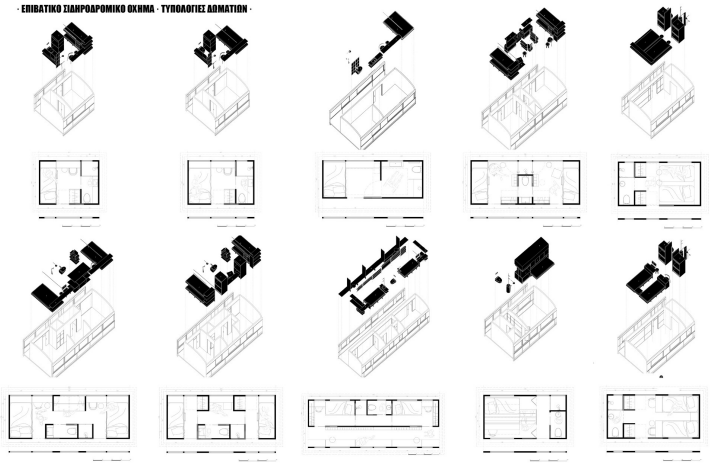
✦ Αξονομετρικές Απεικονίσεις σε έκρηξη- Κατόψεις | Κοινόχρηστοι χώροι

✦ Οι κοινόχρηστοι χώροι του σιδηροδρομικού οχήματος περιλαμβάνουν βαγόνι παρατήρησης και ανάγνωσης, βαγόνι εστιατορίου, βαγόνι ανάπαυσης και δευτερεύουσων χρήσεων, καθώς και βαγόνι σερβιρίσματος ποτών (μπαρ). Οι χώροι αυτοί συμβάλλουν στη βελτίωση της εμπειρίας του επιβάτη, με έμφαση στην κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ επιβατών μέσω ευέλικτων και λειτουργικών προσεγγίσεων.

✦ Εσωτερικές Κατόψεις | Κοινόχρηστοι χώροι

· ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΟΧΗΜΑ - ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ ·

✦ Αξονομετρικές Απεικονίσεις σε έκρηξη- Κατόψεις | Τυπολογίες Δωματίων

Σχεδιαστική πρόταση - Σιδηροδρομικός σταθμός

Η σχεδιαστική πρόταση αρθρώνεται ως υλική αποτύπωση της κεντρικής συνθετικής ιδέας, επιχειρώντας τη χωρική μετάφραση των εννοιών της χρονικότητας, της κίνησης και του περάσματος. Ο κάνναβος των υφιστάμενων υποστηλωμάτων λειτουργεί ως πρωτεύον συνθετικό εργαλείο για την οργάνωση των λειτουργικών ενοτήτων και την ιεράρχηση των ροών, ενώ η διαβάθμιση των χωρικών ζωνών (στάσης–κίνησης, κενού–πλήρους, δημόσιου–ημιδημόσιου) διαμορφώνει ένα δυναμικό πεδίο συνεχών μεταβάσεων. Η εφαρμογή κινηματογραφικών τεχνικών στον χωρικό σχεδιασμό καθοδηγεί το βλέμμα και την πορεία του χρήστη, μετατρέποντας τον σταθμό και το όχημα σε αφηγηματικούς μη-τόπους.

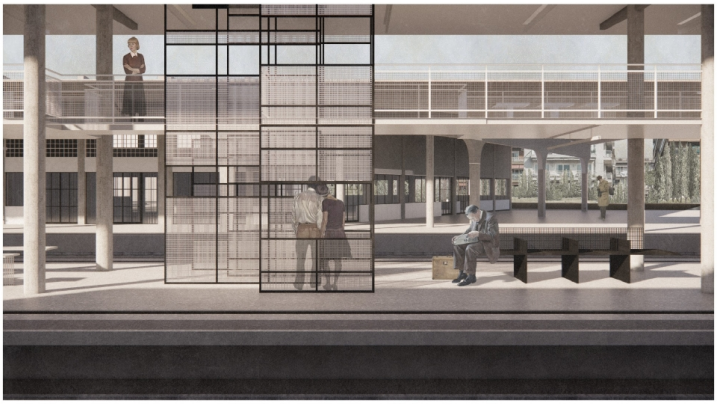
Ενδιάμεση Αποβάθρα

Η επιλογή της ενδιάμεσης αποβάθρας ως πεδίο του σχεδιασμού, προκύπτει από τον διττό ρόλο της ως κατεξοχήν μεταβατικού και οριακού χώρου. Αποτελεί σημείο σύγκλισης ροής και βλέμματος, όπου συμπυκνώνεται η εμπειρία του περάσματος από τη στατικότητα του σταθμού στη δυναμική και την κίνηση του ταξιδιού. Αναδεικνύεται ως πεδίο αφήγησης, όπου ο σχεδιασμός μπορεί να διερευνήσει την εναλλαγή στάσης | κίνησης, χρόνου | χώρου, ιδιωτικού | δημόσιου, καθιστώντας την κεντρικό κόμβο της χωρικής εμπειρίας. Το συνολικό μήκος της αποβάθρας είναι 145 μέτρα με πλάτος 9 μέτρα.

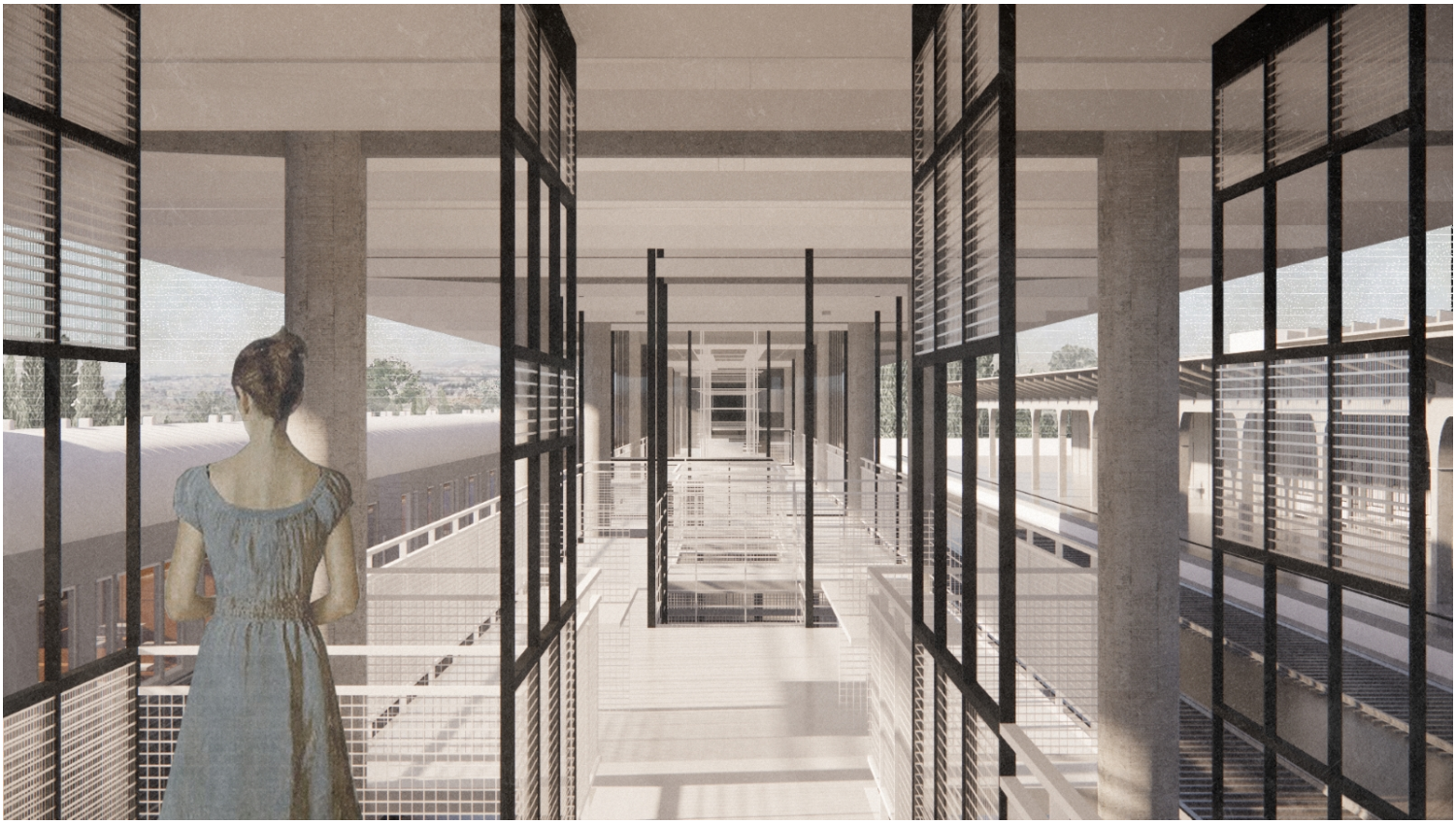

Η χρήση του κάδρου μεταφράζεται σε ελεγχόμενα ανοίγματα και διατρήσεις, τα οποία οριοθετούν τις οπτικές φυγές και παράγουν κατευθυνόμενες σκηνοθετημένες εικόνες του περιβάλλοντος χώρου. Η όψη προσεγγίζεται ως αφηγηματικό εργαλείο , το οποίο ακολουθώντας τη λογική της κινηματογραφικής ακολουθίας, μετασχηματίζει την κίνηση του χρήστη στον χώρο ως εμπειρία διαδοχικών καρέ.

Επιβατικό όχημα – κοινόχρηστοι χώροι

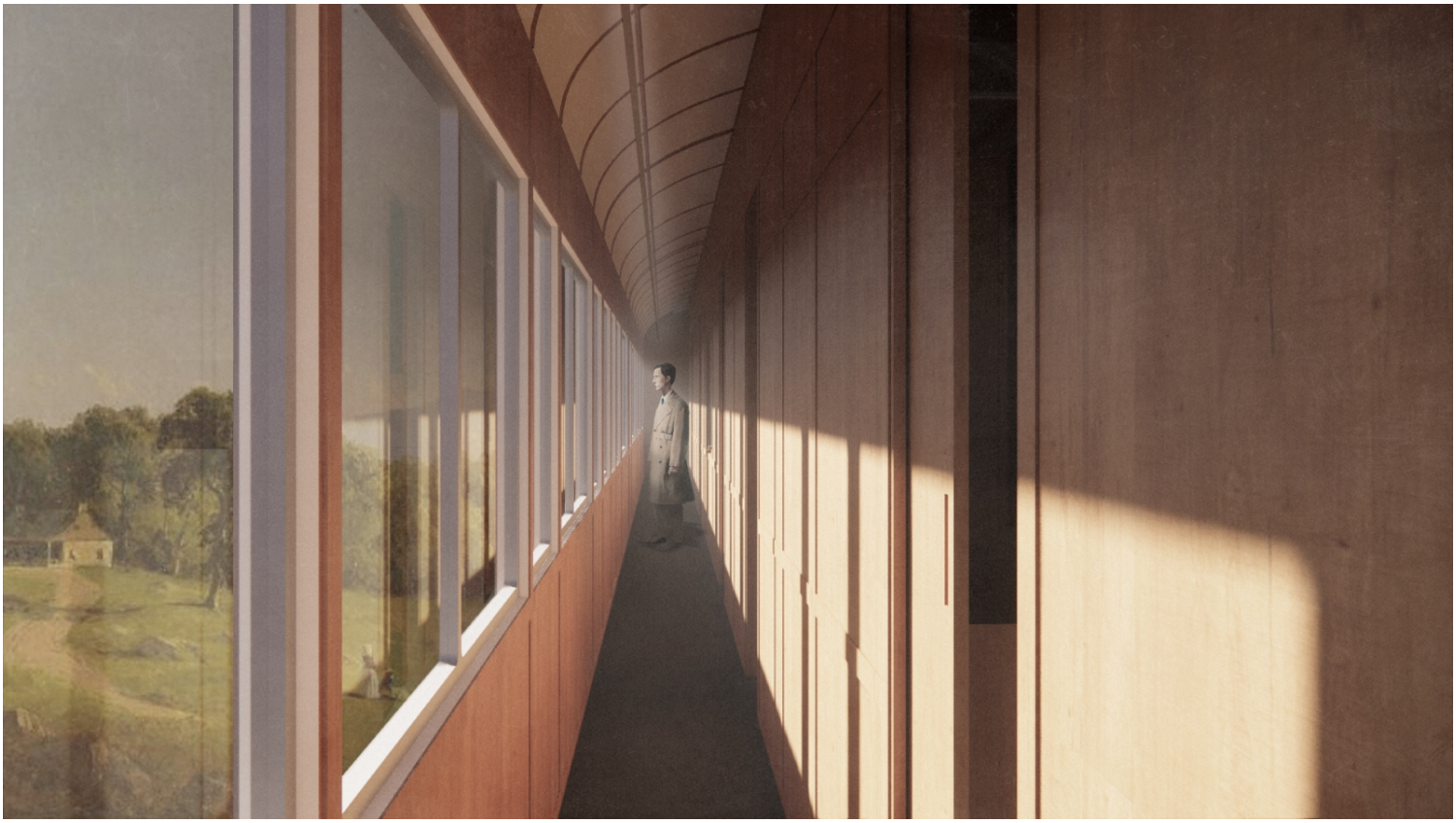
Οι κοινόχρηστοι χώροι του σιδηροδρομικού οχήματος περιλαμβάνουν βαγόνι παρατήρησης και ανάγνωσης, βαγόνι εστιατορίου, βαγόνι ανάπαυσης και δευτερεύουσων χρήσεων, καθώς και βαγόνι σερβιρίσματος ποτών (μπαρ). Οι χώροι αυτοί συμβάλλουν στη βελτίωση της εμπειρίας του επιβάτη, με έμφαση στην κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ επιβατών μέσω ευέλικτων και λειτουργικών προσεγγίσεων.

Επιβατικό όχημα – τυπολογίες δωματίων

Στην παρούσα εργασία αναπτύχτηκαν δέκα+1 διαφορετικές τυπολογίες δωματίων ειδικά διαμορφωμένες για τις ανάγκες των χρηστών-επιβατών. Στόχο αποτέλεσε η διερεύνηση της ευελιξίας, της λειτουργικότητας και της προσαρμοστικότητας. Επιχειρείται, επιπλέον η δημιουργία ποιοτικών συνθηκών φιλοξενίας, που συνδυάζουν την άνεση με την εργονομία και την αποδοτική αξιοποίηση του -ελάχιστου- διαθέσιμου χώρου.

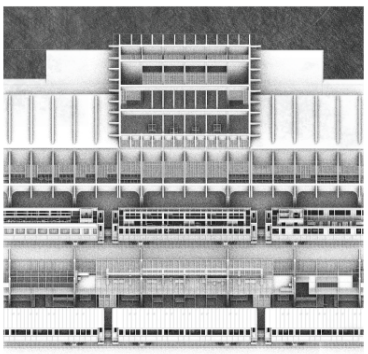

IN - BETWEEN
DIPLOMA THESIS · AMALIA MICHALIOU
University of West Attica, Department of Interior Architecture
The railway travel as a spatial narrative
September 25, 2025
THE ART AND CRAFT OF TRAIN TRAVEL
by Laura Watts
THE RAILWAY TRAVEL AS A SPATIAL NARRATIVE
by AMALIA MICHALIOU
NON-PLACES
by Marc Augé
Rethinking Railway travel
IN - BETWEEN · SEPTEMBER, 2025
THE IMAGE OF THE CITY
BY KEVIN LYNCH
SITUATIONIST MAPPING
THE FRAME
The Viewing Frame in Railway Travel: Exploring Visual Escapes.
BY MICHAEL TARA

IN-BETWEEN

The railway travel as a spatial narrative

Diploma thesis presentation

Student Michaliou Amalia
Supervisor Constantine Bouras

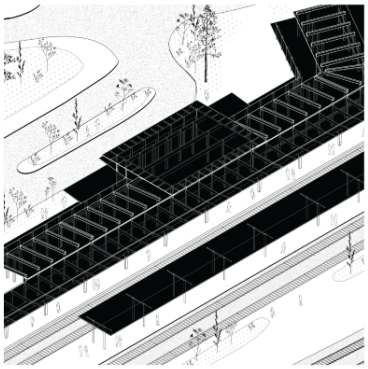
September 25th 2025

No. 280223

ATH

University of West Attica
Departure of Interior Architecture
School of Applied Arts & Culture

IN-BETWEEN
The railway travel as a spatial narrative
Diploma thesis presentation
September 25th 2025
ATH
one-way ticket
No. 280223

IN-BETWEEN

The railway travel as a spatial narrative

Diploma thesis presentation

Student Michaliou Amalia
Supervisor Constantine Bouras

September 25th 2025

No. 280223

ATH

University of West Attica
Departure of Interior Architecture
School of Applied Arts & Culture

IN-BETWEEN
The railway travel as a spatial narrative
Diploma thesis presentation
September 25th 2025
ATH
one-way ticket
No. 280223